

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
Juridisk avdeling

Oslo kommune, plan- og bygningsetaten
Postboks 364 Sentrum
0102 Oslo

Deres ref.: 200300886	Deres dato: 02.10.2007	Vår ref.: 2007/28991 FM-J	Saksbehandler: Henrik Liane Johansen	Dato: 28.11.2007
--------------------------	---------------------------	------------------------------	---	---------------------

**OSLO KOMMUNE - JCDECAUX NORGE AS - OMGJØRING AV VEDTAK PÅ
IKKE OPPSATT NEDSTIGNINGSTÅRN - FYLKESMANNEN OPPHEVER
KOMMUNENS VEDTAK**

Vi viser til oversendelsen datert 02.10.07.

Saken gjelder omgjøring av tillatelser til oppføring av 14 nedstigningstårn med reklameflater.

Oslo kommune fattet den 12.07.07 følgende vedtak:

”Det vises til forhåndsvarsel om omgjøring av tidligere gitte tillatelser til oppføring av nedstigningstårn med reklameinstallasjoner og Deres brev av 27.06.2007, der De varsler om at JCDecaux har til hensikt å iverksette arbeidet med utplassering av nye tårn, samt Deres uttalelse av 05.07.2007.

*Tidligere tillatelser omgjøres i medhold av pbl § 107, 2. ledd, og tiltakene avslås i medhold av plan- og bygningsloven (pbl) § 107, 1. ledd.
(...)”*

Videre ble det i vedtaket gitt stoppordre for et nedstigningstårn som var under oppføring ved Storgata 29.

Vedtaket ble påklaget av Arntzen de Besche (ADB) på vegne av JCDecaux Norge AS (JCD) i brev datert 19.07.07. Fylkesmannen viser til klagen.

Kommunen tok ikke klagen til følge i oversendelsesbrev av 02.10.07.

Fylkesmannen har mottatt tilleggsbemerkninger til saken fra ADB i brev av 10.10.07. Etter Fylkesmannens syn inneholder ikke brevet nye momenter av vesentlig betydning for sakens utfall. Det er følgelig ikke blitt funnet nødvendig å innhente kommunens kommentarer til brevet før saken kan tas opp til behandling.

I vårt vedtak av 08.11.07 ble et pålegg om fjerning av reklame fra 40 oppførte nedstigningstårn opphevet på grunn av rettsanvendelsesfeil. Sakene har blitt behandlet separat. Enkelte av dokumentene i sakskomplekset har dog relevans for begge sakene.

Fylkesmannen forutsetter at partene er kjent med sakens dokumenter og gir derfor ikke ytterligere saksreferat. Vi viser til kommunens innstilling og sakens øvrige dokumenter.

Etter Kommunaldepartementets delegasjonsvedtak av 01.07.86 skal klagesaken avgjøres av Fylkesmannen.

Fylkesmannen bemerker:

Klager anfører prinsipalt at plan- og bygningsloven (pbl.) § 107 annet ledd ikke hjemler en omgjøring av de aktuelle tillatelsene. Dersom Fylkesmannen finner at § 107 annet ledd gir slik hjemmel, anføres det sekundært at kommunens skjønnsutøvelse er mangelfull og at vedtaket således lider av saksbehandlingsfeil som medfører at vedtaket må kjennes ugyldig.

Ad anførsel om feil rettsanvendelse – pbl. § 107 som hjemmel for omgjøring

Omgjøring av eget vedtak vil normalt hjemles i forvaltningsloven (fvl.) § 35. Bestemmelsens siste ledd åpner for at omgjøring kan hjemles på annet vis. Det hitsettes:

”De begrensinger i adgangen til å omgjøre et vedtak som er forutsatt i første, annet og tredje ledd, gjelder ikke når endringsadgangen følger av annen lov, av vedtaket selv eller av alminnelige forvaltningsrettslige regler”

Kommunen har i denne saken hjemlet vedtaket i plan- og bygningsloven (pbl.) § 107. Bestemmelsen lyder:

”Skilt, reklameinnretninger o.l. skal godkjennes av kommunen før de settes opp, med mindre de kan meldes etter § 86 a. Ved avgjørelse av om godkjenning skal gis eller om melding som nevnt skal kreves lagt fram for kommunen som søknad etter § 94, jf. § 86 a første ledd bokstav a, tas hensyn til bl.a. om skilt eller reklameinnretning o.l. vil virke skjæmmende eller sjenerende i seg selv, i forhold til omgivelsene eller for trafikken.

Dersom det kan skje uten hinder av tillatelse som er gitt for et bestemt tidsrom, kan kommunen gi pålegg om å fjerne eller endre enhver innretning som nevnt i første ledd, når den etter kommunens skjønn strider mot ovennevnte krav. Innretning som antas å medføre fare kan i alle tilfelle kreves fjernet ved pålegg fra kommunen.”

Klager anfører at pbl. § 107 annet ledd ikke gir hjemmel for å omgjøre de meddelte tillatelsene og viser til egen redegjørelse rundt dette forholdet i notat til JCD av 12.06.07.

Kommunen begrunnet vedtaket om omgjøring slik:

”Det vises til møte i byutviklingskomitéen 15.06.2005, sak 159 “Vakker by—handlingsprogram for estetikk og god byarkitektur”, hvor komitéens flertall bl.a. uttalte: “Disse medlemmer mener at reklamefinansierte nedstigningstårn vil virke unødvendig påtrengende og sjenerende i det offentlige rom.”

Temaet ble videre behandlet av Oslo bystyre i møte 26.10.2005, sak 404. Bystyret traff følgende vedtak, som fastslår ønsket om å få fjernet reklametårnene, jfr vedtakets pkt. 1: “Byråden bes fortsette dialogen med Hafslund med formål å få fjernet reklamen på nedstigningstårnene samt reduserer høyden til det minimale i forhold til bruken samt estetiske forhold på tårnene. Det bes om at sak vedrørende det siste fremlegges konkret snarest mulig.”

Oslo kommune har i denne perioden også arbeidet med forslag til ny skilt- og reklameplan. Byrådet fremmet sin innstilling til slik plan den 15.05.2007, og foreslo at reklame på nedstigningstårnene skal forbys i hele byen. I skilt- og reklameplanen er dette en konsekvens av et helhetlig syn på bruken av reklame i Oslo kommune. Det er samtidig en oppfølging av bystyrets vedtak i sak 404/05.

På denne bakgrunn anses tidligere vedtak å være i strid med pbl § 107, 1. ledd. Med hjemmel i pbl § 107, 2. ledd, omgjøres tidligere vedtak, og nytt vedtak om avslag er fattet.”

Dette ble utdypet i oversendelsesbrevet slik:

”Kommunen er av den oppfatning at annet ledd hjemler omgjøring. Når man kan kreve fjernet oppførte installasjoner, er det også ut fra en “mer til mindre”-tolkning naturlig at man skal kunne iverksette tiltak for å hindre at tilsvarende installasjoner blir oppført. Det vil også være svært uhensiktsmessig dersom man skulle være nødt til å vente til installasjonene er bygget for å kreve dem fjernet.”

Fylkesmannen bemerker at kommunens utdypende begrunnelse bygger på den forutsetning at pbl. § 107 hjemler omgjøring av tillatelsene til de tårnene som allerede er oppført. Fylkesmannen fant i vedtak av 08.11.07 at § 107 ikke hjemlet slik omgjøring. Det hitsettes fra vårt vedtak:

”Fylkesmannen bemerker at kommunens syn om at tillatelser til reklameinstallasjoner fritt kan omgjøres dersom kommunen endrer sin oppfatning av tiltakets estetikk, vanskelig kan aksepteres uten videre. En slik tolkning vil være en markant utvidelse av kommunens omgjøringsadgang for én spesifikk type tiltak. Vernet for denne type tillatelser vil svekkes betydelig og risikoen ved å knytte investeringer til disse vil øke.

Det er den tekniske innretning som er søknadspliktig etter pbl. § 93 første ledd bokstav g, mens det skiftende reklamebudskapet faller utenfor søknadsplikten. Slik Fylkesmannen tolker pbl. § 107, hjemler bestemmelsen, dersom selve reklameinnretningen er omsøkt og godkjent, fjerning av det konkrete reklamebudskapet på innretningen dersom dette ikke er i tråd med bestemmelsens krav. Motsatt vil ikke bestemmelsen hjemle pålegg om fjerning av reklameinnretninger som er omsøkt og godkjent. Det bemerkes også at verken bestemmelsens forarbeider eller lovtekniske forhold tilsier at det har vært lovgivers intensjon at pbl. § 107 skulle hjemle den omgjøringsadgangen kommunen anfører. For øvrig vises det til ADBs grundige gjennomgang av § 107 i notat til JCD av 12.06.07, punkt 2.2. Fylkesmannen finner i det vesentlige å kunne tiltre ADBs vurderinger i dette punktet.

Etter en gjennomgang av sakens dokumenter er det således Fylkesmannens vurdering at kommunens vedtak ikke har hjemmel i pbl. § 107.”

Etter Fylkesmannens vurdering er det i denne saken ikke anført momenter som tilsier en annen tolkning av pbl. § 107 for disse tillatelsenes del.

På bakgrunn av det ovenfor stående finner Fylkesmannen at pbl. § 107 ikke hjemler omgjøring av de 14 tillatelsene. Vedtaket er følgelig ugyldig og blir å oppheve.

Ad øvrige anførsler

Da vedtaket blir å oppheve, anses Fylkesmannen det ikke nødvendig å gå inn på klagers øvrige anførsler.

Konklusjon:

Oslo kommunes vedtak av 12.07.07 oppheves på grunn av rettsanvendelsesfeil.

Klagen har etter dette ført fram. Klagesaken er dermed endelig avgjort.

Om dekning av saksomkostninger av det offentlige vises det til fvl. § 36 første ledd. Krav om dekning av saksomkostninger må fremsettes for Fylkesmannen innen tre uker.

En kopi av dette brev er sendt partene direkte.

Med hilsen

Merethe Helstad
avdelingsdirektør

Marius Vannes
seniorrådgiver

Godkjent og ekspedert i papirform uten underskrift.

Kopi til:

Arntzen de Besche advokatfirma AS Postboks 2734 Solli 0204 Oslo